

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn ändras. Med ändringen genomförs den så kallade norska modellen för hemvård av barn i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering.

I propositionen föreslås att en förutsättning för utbetalning av stöd för hemvård av barn i princip ska vara att stödmottagaren har bott i Finland i minst tre års tid. Dessutom föreslås det att stöd för hemvård ska betalas endast till den förälder eller vårdnadshavare som huvudsakligen sköter barnet. Kravet på bosättningsstid ska tillämpas endast om den som ansöker om stöd för hemvård har flyttat till Finland efter ikraftträdandet av den föreslagna lagen.

Med propositionen eftersträvas en snabbare integration av småbarnsföräldrar som nyligen anlänt till landet samt att barn ska integreras i samhället och lära sig ett inhemskt språk. Målet är att småbarnsföräldrar som bott kortare tid än tre år i Finland oftare än för närvarande ska välja deltagande i småbarnspedagogik som vårdform för sitt barn, och att föräldrarna oftare än för närvarande ska styras till integrationstjänster och arbetsmarknaden. Enligt förslaget ska kommunerna ersättas för den ökning av utgifterna för småbarnspedagogiken som ändringen medför via statsandelssystemet för basservice.

Dessutom föreslås det att definitionen av vårdproducent i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn ändras till följd av ändringarna i lagen om småbarnspedagogik.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2027.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2027.

MOTIVERING

1 Specialmotivering

2 §. Definitioner. Paragrafens 2 punkt innehåller definitionen av vårdproducent. Det föreslås att definitionen ändras till följd av de ändringar som gjorts i lagen om småbarnspedagogik. Det handlar om en teknisk ändring.

Från den 1 januari 2026 gäller för privat daghemsverksamhet ett registreringsförfarande och tillståndsförfarandet har slopats. I 44 § i lagen om småbarnspedagogik finns bestämmelser om rätten att bedriva privat daghemsverksamhet. Tillståndsförfarandet har inte gällt privat familjedagvård, utan om det anmälningsförfarande som gäller för den föreskrivs i 44 e § i lagen om småbarnspedagogik.

Det föreslås att definitionen i stödlagen ändras så att med vårdproducent avses en privat person eller en sammanslutning som bedriver småbarnspedagogisk verksamhet och som enligt 44 § i lagen om småbarnspedagogik har rätt att bedriva privat daghemsverksamhet eller som har gjort en anmälan om bedrivande av privat familjedagvård enligt 44 e § i den lagen. Med vårdproducent avses även en person som har ingått arbetsavtal om småbarnspedagogik med den förälder eller en annan vårdnadshavare som har rätt till stöd, dock inte en medlem i samma hushåll.

3 §. Rätt till stöd för hemvård av barn. Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att få stöd för hemvård. Det föreslås tekniska ändringar i paragrafen i dess helhet.

Det föreslås att 1 mom. ändras så att förutsättningen gällande barnets ålder stryks. Det föreslås att det föreskrivs i paragrafens 2 mom. om det krav avseende barnets ålder som utgör förutsättning för att stöd ska betalas och om det nya krav på bosättningsstid som gäller för stödtagare.

Enligt 2 mom. förutsätts det för att stöd för hemvård av barn ska betalas ut, liksom även nu, att det i familjen finns ett barn under tre år för vilket rätten till stöd för hemvård gäller. Dessutom förutsätts det att stödtagaren har bott i Finland i minst tre års tid.

I huvudsak kontrollerar Folkpensionsanstalten boendet utifrån anteckningen om hemkommun. Det är emellertid ingen absolut förutsättning att hemkommunen är registrerad för att kravet på bosättningsstid ska uppfyllas, utan till exempel en adress som är registrerad i befolkningsdatasystemet eller vistelse på grund av arbete kan anses påvisa att personen bor i Finland. En anteckning om hemkommun eller en adress innebär inte heller automatiskt att personen bor i Finland, utan personen ska faktiskt bo i Finland. Förutsättningen är inte att boendet på tre år ska vara fortlöpande. När bosättningsstiden beräknas räknas de perioder som uppfyllts i de länder där förordningen om samordning av de sociala trygghetssystemen (EG) nr 883/2004 tillämpas som det förutsätts i den förordningen.

Enligt det föreslagna 2 mom. beaktas vid beräkningen av bosättningsstiden den tid som stödtagaren har bott i Finland efter att ha fyllt 16 år. Med avgränsningen eftersträvas att förslagets effekter även ska omfatta återflyttare som innan de ansöker om stöd för hemvård av barn har bott i Finland endast som ganska små barn.

Eftersom bosättningsstiden beaktas först från det att personen har fyllt 16 år är det inte möjligt för en 19-åring att uppfylla kravet på tre års bosättningsstid. Således föreskrivs det i 2 mom. att det inte krävs att kravet på bosättningsstid uppfylls om stödtagaren inte har fyllt 19 år.

I 3 mom. föreskrivs det om rätten till stöd för hemvård av barn i situationer där barnet inte har rätt till småbarnspedagogik. I huvudsak motsvarar 3 mom. det gällande 2 mom. enligt vilket rätt till stöd för hemvård kan uppkomma även för ett barn som inte har uppnått den lägsta ålder som berättigar till småbarnspedagogik enligt lagen om småbarnspedagogik. På samma sätt som nu kan rätten till stöd för hemvård börja tidigast när det från barnets födelse har gått sammanlagt 160 sådana vardagar som avses i 1 kap. 4 § 5 punkten i sjukförsäkringslagen. Barnet är då drygt ett halvt år gammalt. I momentet föreslås dessutom bestämmelser om att det inte förutsätts att kravet på bosättningsstid uppfylls om barnet till sin ålder är så ungt att det ännu inte har rätt till småbarnspedagogik.

Det finns således två undantag till kravet på bosättningsstid. För det första föreskrivs det i 2 mom. om ett undantag som hänför sig till stödtagarens unga ålder. Stöd för hemvård av barn kan betalas trots att stödtagaren har bott i Finland en kortare tid än tre år om personen i fråga inte har fyllt 19 år.

Det andra undantaget, som det föreskrivs om i 3 mom., hänför sig till barnets unga ålder. Det förutsätts inte att stödtagaren uppfyller kravet på bosättningsstid för att stöd för hemvård av barn ska utbetalas om stödet för hemvård av barn söks för ett barn yngre än nio månader. Enligt lagen om småbarnspedagogik gäller rätten till småbarnspedagogik från ingången av den kalendermånad under vilken barnet fyller nio månader. Om barnet sköts i hemmet av en vårdnadshavare som bott i Finland en kortare tid än tre år upphör utbetalningen av stödet när barnet uppnår den ålder som berättigar till småbarnspedagogik.

Paragrafens 4 mom. motsvarar det gällande 3 mom. Paragrafens 5 mom. motsvarar det gällande 4 mom.

14 §. Ansökan om och beviljande av stöd. I paragrafen föreskrivs om ansökan om och beviljande av stöd för hemvård av barn. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt moment om ansökan om stöd för hemvård av barn. Enligt det kan stöd för hemvård av barn sökas av den förälder eller vårdnadshavare som huvudsakligen sköter barnet, eller av någon annan person som bor med barnet och i vars vård barnet de facto är.

15 §. Stödtagare. I paragrafen föreskrivs det om till vem stödet för hemvård av barn betalas. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att omnämmandet av betalning av stöd för hemvård av barn i situationer då barnet i huvudsak sköts av en annan person än en förälder eller annan vårdnadshavare stryks. Ändringen innebär att stöd för hemvård av barn betalas endast i sådana situationer där barnets förälder eller en annan vårdnadshavare själv ansvarar för barnets huvudsakliga vård. Om barnet huvudsakligen sköts av en annan person, till exempel en mor- eller farförälder, betalas inte stöd för hemvård av barn. Då är det dock möjligt att ansöka om stöd för privat vård av barn.

Om någon annan än en förälder eller en annan vårdnadshavare sköter barnets vård eller uppfostran kan dock stödet för hemvård av särskild anledning betalas till personen i fråga med stöd av 3 mom. I tillämpningspraxis har stödet dock i praktiken kunna betalas till exempelvis en mor- eller farförälder som i huvudsak skött barnet om mor- eller farföräldern bor med barnet och de facto ansvarar för barnets vård och uppfostran. Inga ändringar i detta föreslås.

Ikraftträdande Paragrafen innehåller en ikraftträdandebestämmelse och övergångsbestämmelser.

2 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2027.

På en period med hemvårdsstöd till vilken rätten börjar innan den föreslagna lagen träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde när lagen trädde i kraft. Om rätten till stöd börjar första gången eller det beviljas förlängning av ett tidigare beviljat stöd från en tidpunkt då den föreslagna lagen är i kraft, tillämpas bestämmelserna i den föreslagna lagen på den nya stödperioden. Dock tillämpas den föreslagna bosättningstiden på fem år för betalning av stöd för hemvård av barn på en sökande som flyttar till Finland när den föreslagna lagen har trätt i kraft, det vill säga tidigast den 1 januari 2027.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) 2 § 2 punkten, 3 § och 15 § 1 mom., av dem 2 § 2 punkten sådan den lyder i lag 544/2018 och 3 § sådan den lyder i lag 29/2022, samt
fogas till 14 §, sådan den lyder i lag 29/2022, ett nytt 4 mom. som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

---

2) vårdproducent en privat person eller en sammanslutning som bedriver småbarnspedagogisk verksamhet och som enligt 44 § i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) har rätt att bedriva privat daghemsverksamhet eller som har gjort en anmälan om bedrivande av privat familjedagvård enligt 44 e § i den lagen eller en person som har ingått arbetsavtal om småbarnspedagogik med den förälder eller en annan vårdnadshavare som har rätt till stöd, dock inte en medlem i samma hushåll,

---

3 §

Rätt till stöd för hemvård

För att få stöd för hemvård förutsätts det att ett barn som har rätt till småbarnspedagogik enligt 12 § i lagen om småbarnspedagogik och som faktiskt är bosatt i Finland inte har en av kommunen ordnad plats inom småbarnspedagogiken. En över tre månader lång utlandsvistelse betraktas inte som faktisk bosättning i Finland.

Stöd för hemvård betalas om det till familjen hör minst ett barn under tre år som har rätt till stöd för hemvård och stödtagaren har bott i Finland i minst tre års tid. Vid beräkningen av bosättningstiden beaktas den tid som stödtagaren har bott i Finland efter att ha fyllt 16 år. Det krävs inte att kravet på bosättningstid uppfylls, om stödtagaren inte har fyllt 19 år.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. föreligger rätt till stöd för hemvård också för ett sådant barn som inte har uppnått den ålder som berättigar till småbarnspedagogik enligt 12 § i lagen om småbarnspedagogik, om de andra förutsättningarna enligt 1 mom. uppfylls och det har gått sammanlagt 160 sådana vardagar som avses i 1 kap. 4 § 5 punkten i sjukförsäkringslagen (1224/2004) sedan barnets födelse.

Stöd för hemvård betalas inte för ett barn för vilket det för samma tid betalas föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen eller en sådan utländsk förmån som avses i 12 kap. 10 § i den lagen.

Om det hör ett adoptivbarn till familjen, betalas stödet i situationer som avses i 9 kap. 5 § 3 mom. i sjukförsäkringslagen tills två år har gått från det att barnet togs i vård i adoptionssyfte. Vid en sådan adoption som avses i 39 § 1 mom. i adoptionslagen (22/2012) förutsätts det för erhållande av stödet att adoptionssökanden har beviljats tillstånd enligt det momentet.

14 §

Ansökan om och beviljande av stöd

Stöd för hemvård av barn söks av den förälder eller vårdnadshavare som huvudsakligen sköter barnet, eller av någon annan person som bor med barnet och i vars vård barnet de facto är.

15 §

Stödtagare

Stöd för hemvård av barn betalas till den förälder eller vårdnadshavare som huvudsakligen sköter barnet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en sådan period med stöd för hemvård till vilken rätten börjar före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Kravet på bosättningstid enligt 3 § 2 mom. tillämpas endast på sökande som har flyttat till Finland efter ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den x.x.20xx

Statsminister

Förnamn Efternamn

...minister Förnamn Efternamn